

Riksdagens snabbprotokoll

2023/24:108

Måndagen den 29 april

Kl. 11.00–12.37

Det justerade protokollet utkommer inom tre veckor eller vid den tidpunkt som talmannen bestämmer. Talare som vill göra anmärkningar mot snabbprotokollet ska anmäla detta senast kl. 12.00 den tredje vardagen efter sammanträdet.

§ 1 Avsägelse

Tredje vice talmannen meddelade att *Patrik Björck* (S) av sagt sig uppdraget som ledamot i skatteutskottet och att *Peder Björck* (S) av sagt sig uppdraget som suppleant i skatteutskottet.

Kammaren biföll dessa avsägelse.

§ 2 Anmälan om kompletteringsval

Tredje vice talmannen meddelade att Socialdemokraternas partigrupp anmält *Peder Björck* som ledamot i skatteutskottet och *Patrik Björck* som suppleant i skatteutskottet.

Tredje vice talmannen förklarade valda till

ledamot i skatteutskottet
Peder Björck (S)

suppleant i skatteutskottet
Patrik Björck (S)

§ 3 Meddelande om frågestund

Tredje vice talmannen meddelade att frågestund skulle äga rum *torsdagen den 2 maj kl. 14.00*.

§ 4 Anmälan om fördröjt svar på interpellation

Följande skrivelse hade kommit in:

Interpellation 2023/24:702

Till riksdagen

Interpellation 2023/24:702 FN:s rekommendationer och krav på regeringens funktionsrättspolitik av *Nadja Awad* (V)

Interpellationen kommer att besvaras onsdagen den 19 juni 2024.

Skälet till dröjsmålet är sedan tidigare inbokade engagemang.

Stockholm den 26 april 2024
Socialdepartementet
Camilla Waltersson Grönvall (M)
Enligt uppdrag
Andreas Krantz
Expeditionschef

§ 5 Ärenden för hänvisning till utskott

Följande dokument hänvisades till utskott:
Motioner
2023/24:2883, 2885 och 2889 till näringsutskottet

§ 6 Ärenden för bordläggning

Följande dokument anmäldes och bordlades:
Socialutskottets betänkanden
2023/24:SoU25 Begränsningar och kontroll i fråga om elektroniska kommunikationstjänster och besök på särskilda ungdomshem
2023/24:SoU24 Ett utvidgat utreseförbud för barn
2023/24:SoU7 Riksrevisionens rapport om det nationella smittskyddet

Miljö- och jordbruksutskottets betänkande
2023/24:MJU14 Jakt och viltvård

Justitieutskottets betänkande
2023/24:JuU29 Motståndskraft och handlingskraft – en nationell strategi mot organiserad brottslighet

Finansutskottets betänkande
2023/24:FiU23 Riksbankens verksamhet och förvaltning 2023

§ 7 Svar på interpellation 2023/24:591 om benämningen på Taiwan i svensk folkbokföring

Anf. 1 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M):

Fru talman! Mathias Tegnér har frågat mig om jag avser att vidta några generella åtgärder med anledning av Skatteverkets nuvarande benämning på Taiwan.

Skatteverkets registrering av uppgifter i folkbokföringen följer svensk namnstandard. Skatteverket tillämpar standarden ISO 3166 gällande koder och namn på svenska.

Hur länders och områdens namn anges i folkbokföringen är något som Skatteverket avgör i sin tillämpning. Jag avser inte att vidta några generella åtgärder.

Anf. 2 MATHIAS TEGNÉR (S):

Fru talman! Tack, finansministern, för svaret! För ungefär sex år sedan meddelade Skatteverket att de valt att i folkbokföringen ändra benämningen på Republiken Kina, alltså Taiwan. Förändringen innebar att namnet ändrades till Taiwan, provins i Kina.

Jag har, precis som finansministern redogjorde för, ställt en fråga kring detta. Bakgrunden till att jag har ställt frågan är att det har funnits en diskussion i medier gällande att denna ändring har initierats av en påstötning från Utrikesdepartementet, vilket kanske indikerar att Skatteverkets beslut inte var så självständigt som finansministern precis beskrivit det i sitt svar.

Anledningen till att detta har intresse är att Kina förefaller arbeta internationellt med att namn och definitioner världen över ska ligga i linje med Kinas ett-Kina-princip. Enligt en rapport från Nationellt kunskapscentrum om Kina, NKK, som är ett separat centrum vid Utrikespolitiska institutet, kan Kinas princip definieras som att det bara finns ett Kina, och i det ingår Taiwan.

Detta skiljer sig från USA:s, EU:s och Sveriges förståelse av frågan. Vi beskriver vårt förhållningssätt som en ett-Kina-politik. Denna politik bygger förvisso likt Kinas princip på en förståelse av att det finns ett Kina, men den avgörande skillnaden är att ett-Kina-politiken inte uttrycker att Taiwan är en del av eller bör återförenas med Kina.

Exempelvis före detta utrikesminister Ann Linde förklarade att meningsmotsättningar mellan Folkrepubliken Kina och Taiwan måste lösas på fredlig väg och på ett sätt som överensstämmer med folkviljan hos Taiwans befolkning.

Det finns en rapport från Utrikespolitiska institutet, från 2022. Där skriver man just kopplat till ett-Kina-politiken och namnfrågan: "... erbjuder ingen tydlig vägledning gällande benämningen på Taiwan. Regeringen skriver på sin hemsida att 'Olika benämningar på Taiwan förekommer i olika internationella sammanhang. Regeringen använder benämningen Taiwan.'"

Texten fortsätter och citerat likaså: "Samtidigt har Utrikesdepartementet förklarat att 'hur självständiga

svenska myndigheter väljer att benämna Taiwan bestämmer de själva.'"

Enligt UI:s rapport är det alltså upp till den till enskilda aktören att avgöra vilken benämning på Taiwan som lämpar sig bäst för kontexten. Flera myndigheter, bland annat Skatteverket, har nu valt benämningen Taiwan, provins i Kina. Det är alltså en term som Kina föredrar men som många svensk-taiwaneser avskyr. I denna kontext kan namnfrågan anses politisk. Även om jag, precis som finansministern, tycker att namnfrågor inte ska vara politiska blir den här frågan relevant eftersom Skatteverket bytte namn och, enligt uppgifter i medier, gjorde det på grund av påtryckningar från tjänsteperson på Utrikesdepartementet.

I grunden tror jag att det är viktigt att Sverige har en enhetlig och konsekvent Kina- och Taiwanpolitik. Det är en utrikespolitisk diskussion, och det inser jag att vi inte ska ha kopplat till denna interpellation. Men med tanke på hur finansministerns partivänner och dagens regeringsunderlag vevade i frågor kopplade till Taiwan under förra mandatperioden blir det viktigt att se över denna fråga, när det finns indikationer på att processen faktiskt inte har gått rätt till. Det blir extra viktigt när det verkar som att den definition som används inte är funktionsduglig med tanke på hur svensk-taiwaneser reagerar när de ser definitionen.

Anf. 3 MARKUS WIECHEL (SD):

Fru talman! Jag vill tacka interpellanten för att han har lyft denna viktiga fråga men också statsrådet för svaret på interpellationen.

Kinas agerande runt om i världen är oroväckande. Det handlar inte bara om spionage och uppköp av kritisk infrastruktur, som vi alla har läst om, utan även om olika former av påtryckningar.

Det är också, eller bör vara, påtryckningar som har gjort att en svensk myndighet nu använder sig av en felaktig benämning på Taiwan. Det finns helt enkelt ingen annan logisk förklaring än att det måste vara påtryckningar. Detta i sig är en skandal. Det är en skandal, för det är närmast förolämpande mot taiwaneser, inte minst. Detta stämmer dessutom inte ens överens med verkligheten. Och det orsakar förvirring, av en myndighet som har till uppgift att underlätta och försöka hjälpa både svensk-taiwaneser och andra i olika ärenden som rör Taiwan.

Som Mathias Tegnér nyligen nämnde finns det ett starkt stöd för ett utvecklat samarbete med Taiwan – inte minst i denna regering och i regeringsunderlaget, bland Sverigedemokraterna. Särskilt i den moderata riksdagsgruppen och bland regeringsföreträdare har vi sett detta stöd. Vi har sett det genom Tobias Billström och Ulf Kristersson – både statsministern och utrikesministern – som flera gånger har nämnt Taiwan i olika sammanhang på ett sätt som faktiskt har visat på en banbrytande trend i Sverige. Det är någonting som jag och många med mig har varit glada för. Vi gladdes åt det.

Mot bakgrund av detta har jag ändå respekt för att regeringen inte vill detaljstyra en myndighet.

Regeringen ska inte detaljstyra en myndighet. Men det finns ett problem när vi ser en myndighet som inte gör sitt jobb, och jag menar bestämt att Skatteverket i det här fallet inte gör det.

Fram till 2018 var det som bekant en mer korrekt benämning på Taiwan. Då var det Republiken Kina, Taiwan, vilket är det officiella namnet. En lång rad andra länder runt om i världen har i likhet med Skatteverket tidigare använt den benämningen. Skatteverket följer samma internationella standard som de gör, ISO 3166, som faktiskt inte på något sätt tvingar Skatteverket att använda en felaktig benämning. De länder som använder den korrekta benämningen följer också en så kallad ett-Kina-politik. Med andra ord skulle det faktiskt inte ändra vår ett-Kina-politik om man bara återgick till hur det var fram till 2018.

Mot bakgrund av det, fru talman, önskar jag lite tydligare svar från ministern om det är så att man exempelvis tror att det är påtryckningar som har legat till grund för denna förändring.

Anf. 4 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M):

Fru talman! Man får lov att hålla isär vad det här handlar om. Jag har ansvaret för Skatteverket som myndighet, men jag avser som sagt inte att lägga mig i hur myndigheten benämner olika länder. Där har jag samma hållning som tidigare finansministrar har haft.

Med det sagt är regeringen väldigt tydlig med att vi sedan länge använder benämningen Taiwan på regeringens hemsida. Jag vill förtydliga att vi meddelar alla som ställer frågor till UD och andra om detta. EU använder också genomgående benämningen Taiwan, medan Skatteverket tillämpar en standard som även många andra använder, vilket jag nämnde i svaret.

Fru talman! Hur länders och områdets namn anges i folkbokföringen är något som Skatteverket avgör i sin tillämpning. Jag kan förstå att man har synpunkter och tankar om det, men jag kommer inte som ansvarigt statsråd för myndigheten att peka på vilka namn Skatteverket ska använda på olika länder. Det finns också internationella standarder för detta.

Man kan självklart och med full rätt ha en utrikespolitisk debatt och diskussion om Taiwan. Det är viktigt. Det har vi ofta i den här kammaren, och det är utrikesministern som har det området som sitt huvudansvar. Jag vet också, om det inte har blivit några förändringar i dagens dagordning, att Tobias Billström kommer hit för en liknande fråga om en liten stund.

Anf. 5 MATHIAS TEGNÉR (S):

Fru talman! Tack, finansministern, för svaret!

I grunden delar jag såklart finansministerns åsikt att myndigheter som är självständiga kan hantera namnfrågor. Det som fick mig att skriva den här interpellationen var den offentliga diskussionen, förvisso bland olika typer av Kinamedier, där man resonerade i termer av att det faktiskt hade pågått en påverkan som ingen riktigt ville kännas vid. Då blir frågan om

namnbytet ändå lite speciell, och det är bakgrunden till att jag lyfter frågan.

Om det nu är så att en myndighet, enligt den rapport som jag refererar till, ska använda den benämning som passar bäst i kontexten och vi vet att många av de personer som får olika typer av utskick från Skatteverkets folkbokföring personligen tycker att det är en väldigt dålig definition sätter det frågan i ett nytt ljus och är väl värt en diskussion.

Sammanfattningsvis skulle jag argumentera för att den här typen av frågor inte är oväsentliga, framför allt inte i det geopolitiska läge som vi befinner oss i. När det finns frågor om påverkan skulle ju en möjlighet kunna vara att återgå till den gamla benämningen, vilket i sig inte innebär någon förändring av den svenska ett-Kina-politiken.

Återigen: Ambitionen med den här interpellationen är alltså inte att bedriva någon form av oppositionspolitik när det gäller Skatteverkets definitioner av olika länder. Jag tycker kanske ändå att namnfrågan borde adresseras. Jag vet inte ens om det är sant att det ligger en hund begraven kopplat till processen, men många svensk-taiwaneser uppfattar att benämningen inte är relevant.

Därför beklagar jag naturligtvis finansministerns besked att hon inte avser att titta vidare på frågan. Jag vet inte – det kanske är så att finansministern har fullt upp med att sänka skatten för Sveriges rikaste.

Anf. 6 MARKUS WIECHEL (SD):

Fru talman! Jag vill återigen tacka finansministern för svaret på denna fråga. Som jag nämnde i mitt tidigare anförande har jag stor respekt för att regeringen inte vill gå in och detaljstyra en myndighet. Det ska regeringen naturligtvis inte göra.

Däremot ser jag problem när det finns uppgifter som tyder på att det kan ha varit påtryckningar som gjorde att man ändrade detta. Om det är så hoppas jag att regeringen tar itu med det. Dessutom finns det verkligen ingen logisk förklaring till att man ändrade det här, vilket faktiskt skedde när Socialdemokraterna styrde och innehade den här positionen.

Mot bakgrund av det hoppas jag att man åtminstone ser med allvar på uppgifterna om att påtryckningar eventuellt har orsakat detta.

Anf. 7 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M):

Fru talman! Jag uppskattar att frågan lyfts fram. Frågan om Taiwan är viktig, och som jag nämnde i mitt tidigare inlägg är regeringen tydlig med hur vi benämner Taiwan, nämligen just så.

Som ansvarigt statsråd för Skatteverket skulle det inte vara lämpligt att jag går in och bestämmer hur Skatteverket, i det här fallet, benämner Taiwan. Med det sagt vet jag att det kommer en debatt till här om en liten stund i ungefär samma ämne.

Bara för att ha det sagt: Jag tycker inte att vi ska dra in skattepolitiken i detta. Det har verkligen

ingenting med det att göra. Men det gör ingenting – ibland kan en socialdemokrat inte låta bli.

Jag tackar för debatten, och så får vi se om ledamöterna fortsätter debatten mot utrikesministern om en liten stund.

Anf. 8 MATHIAS TEGNÉR (S):

Fru talman! Finansministern har naturligtvis rätt i att vi inte ska blanda in skattepolitik i det här. Vi får se det som en liten lapsus från min sida.

Jag hade som sagt ingen ambition att göra partipolitik av detta, men jag noterade att ledamoten Wiechel, som har anträt debatten, ändå ville ha en viss del partipolitisk debatt.

Det är riktigt att det här skedde under en socialdemokratisk regering. Min bild är inte att det som skett är någonting politiskt, alltså att någon regering har haft någon åsikt kring det här. Möjligen verkar det ha skett något slags påverkan.

Sverigedemokraternas intresse för den här frågan har växt sedan kriget i Ukraina började, det vill säga samtidigt som man för första gången kunde vara kritisk mot Ryssland. Jag som har suttit i riksdagen sedan 2014 minns ju hur SD tidigare har varit betydligt mer Rysslandsvurmande, och vid den tidpunkten var det väl svårt att stå bakom Taiwan.

Vi tar den utrikespolitiska debatten vid ett annat tillfälle. Men jag vill ändå vara tydlig med att jag uppfattar den här namnfrågan kopplad till Skatteverket som helt opolitisk. Däremot är det viktigt att vi använder rätt benämning.

Anf. 9 TREDJE VICE TALMANNEN:

Statsrådet har nu anmält att hon avstår från att hålla sitt slutanförande i denna interpellationsdebatt.

Interpellationsdebatten var härmed avslutad.

§ 8 Svar på interpellation 2023/24:659 om åtgärder mot bankers övervinster

Anf. 10 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M):

Fru talman! Mikael Damberg har frågat mig om hur jag och regeringen avser att utnyttja statliga SBAB för att stärka konsumenternas position i det tuffa ekonomiska läge som nu råder. Han har vidare frågat mig om vilka åtgärder jag och regeringen avser att vidta i övrigt för att underlätta för de hushåll som kämpar med ökade kostnader och högre räntor.

Regeringen har riksdagens uppdrag att aktivt förvalta bolagen med statligt ägande så att den långsiktiga värdeutvecklingen blir den bästa möjliga. SBAB Bank AB (publ) är ett konkurrensutsatt bolag som verkar på en avreglerad marknad. Att sätta avkastningsmål som inte är marknadsmässiga för ett sådant bolag är inte förenligt med det långsiktiga värdeskapande som är riksdagens övergripande mål med bolagsförvaltningen. Om SBAB skulle ges ett icke

marknadsmässigt avkastningsmål skulle det dessutom snedvrida konkurrensen och innebära att de slutliga ägarnas, skattebetalarnas, kapital inte förvaltas väl.

Det är bolagets styrelse och ledning som – enligt aktiebolagslagen – ansvarar för bolagets organisation och förvaltningen av dess angelägenheter samt den löpande förvaltningen av bolagets operativa verksamhet, vilket inkluderar vilka tjänster banken erbjuder sina kunder.

Att motverka hög inflation är kärnan i regeringens finanspolitik och återspeglas i att regeringen har lagt fram två återhållsamma budgetar.

För regeringen har det samtidigt varit viktigt att stötta hushåll, företag och välfärd som haft det tufft under krisen. I budgetpropositionen för 2024 genomfördes därför flera reformer, exempelvis en förstärkning av jobbskatteavdraget för låg- och medelinkomsttagare, sänkt skatt på pension, sänkta skatter på drivmedel och förlängt tilläggsbidrag i bostadsbidraget för utsatta hushåll. Regeringen har tidigare även sänkt reduktionsplikten för bensin och diesel. Dessutom har många ekonomiskt utsatta hushåll fått kompensation för den höga inflationen via prisindexerade bidrag och transfereringar. För hushåll med knappa resurser ger det mer i plånboken och bättre förutsättningar att hantera ökade kostnader för mat och hyra.

För att fler ska få det bättre i Sverige på längre sikt behöver ekonomin växa, och fler behöver komma i arbete. Därför genomförs åtgärder för att stärka arbetslinjen så att det ska löna sig mer att gå från bidrag till arbete. Fler företag behöver startas och växa, och konkurrensen i vissa branscher behöver stärkas.

Anf. 11 MIKAEL DAMBERG (S):

Fru talman! Jag tackar finansministern för svaret.

Bakgrunden till min interpellation är att det har varit en kostnadskris som har slagit hårt mot svenska hushåll. Vi vet att man i vart tredje hushåll i Sverige säger att man har svårt att få inkomsterna att gå ihop varje månad. Vi ser att varannan ensamstående med låg inkomst till och med har svårt att sätta mat på bordet. Det är klart att kostnadskrisen har slagit extra hårt mot dem med från början små marginaler. Men det har slagit brett; inte minst att räntorna har stuckit iväg på det sätt de har gjort har plågat hushållen på ett exceptionellt sätt.

För en vanlig tvåbarnsfamilj med 3 miljoner kronor i lån har livet blivit 100 000 kronor dyrare 2024 jämfört med 2021. Merparten av kostnadsökningarna kommer från räntehöjningar. För en ensamstående med 2 miljoner i lån är livet 55 000 kronor dyrare om året. Det är klart att det har inneburit en enorm kostnadschock.

I det här läget kan man fundera över att regeringen genom kostnadskrisen har varit passiv gentemot hushållen. Regeringen brukar säga att alla drabbas av de höga räntorna och inflationen, men det är inte riktigt sant. Det finns några sektorer som har tjänat mycket pengar på de höga räntorna. En sådan sektor är banksektorn. Där har vinsterna ökat dramatiskt.

När Riksbanken har höjt räntorna har också bankerna passat på att höja räntorna på bolånen, men de har inte varit lika snabba med att höja räntorna på lönekonton eller sparkonton. Det har inneburit att man har skapat en räntemarginal, ett räntenetto, som har vuxit dramatiskt hos bankerna. Och det är det som har drivit mycket av vinstutvecklingen i banksektorn.

År 2023 gjorde de fyra storbankerna vinster på 160 miljarder kronor efter skatt. De senaste veckorna har vi sett att en av de fyra storbankerna har redovisat sina vinstnivåer, och man kan konstatera att räntenettet har fortsatt att öka i år jämfört med förra året. Vinstutvecklingen har inte avtagit hos de fyra stora bankerna än. Tvärtom har den fortsatt att öka från höga nivåer.

Jag menar att det är rimligt att ställa frågan till finansministern om regeringen har några idéer om hur man kan använda till exempel SBAB, en statlig bank, för att pressa villkoren och öka konkurrensen.

Här utgår finansministern från att jag vill sätta icke marknadsmässiga villkor för banken. Men det är inte vad jag har skrivit. Jag frågar om det finns några idéer att använda i SBAB. Jag skulle gärna vilja att finansministern utvecklar denna fråga. Jag tycker att det är fullt rimligt att se över avkastningskraven för SBAB. Det görs med jämna mellanrum i de statliga bolagen, och vi kan konstatera att vinstmarginalerna i Sverige är högre än i Norden och att vinstmarginalerna i Sverige är ännu högre än i Europa. Nog kan man väl diskutera vilka avkastningskrav som ska gälla på marknadsmässiga villkor också för SBAB över tid. Det är rimligt att göra.

Min poäng är att man kanske kan använda SBAB på andra sätt. En idé vi har lyft upp är att SBAB ska erbjuda ett lönekonto, ett transaktionskonto. Det låter som en helhetslösning; det blir enklare att byta till SBAB. Men de facto skulle det öka SBAB:s möjlighet att finansiera sig och därmed konkurrera med de andra bankerna på ett helt annat sätt.

Finns det några idéer från finansministern? Det förslag vi har diskuterat och presenterat i dag är också en tillfällig bankskatt. Man tar lite av räntenettet och för tillbaka det till hushållen och välfärden. Menar finansministern att det inte finns någonting att göra när hushållen är pressade och bankerna gör enorma vinster?

Anf. 12 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M):

Fru talman! Jag tackar Mikael Damberg för en viktig fråga. Det gäller bland annat att många just nu kämpar med små marginaler. De som hade små marginaler innan har det tuffast, men även många av dem som hade marginaler har i dag små marginaler. Det är en fråga som berör många.

Egentligen finns det flera delar i detta. Låt mig säga något om konkurrensen på bankmarknaden. Där instämmer jag i Mikael Dambergs bild av att det är uppenbart att konkurrensen är för dålig eftersom – jag tror att jag uppfattade dig rätt – vi har sett de vinster vi har sett.

Regeringens lösning på detta är inte att återinföra ännu en bankskatt. Det gjorde Socialdemokraterna tillsammans med andra partier, och det har inte riktigt lett till att bolånekunderna har fått det bättre. I stället vältaras detta över på bolånekunderna och gör lånen dyrare. För den senaste skatten vi har sett att Socialdemokraterna har föreslagit har vi gjort beräkningen att det blir runt 4 000 kronor per år i ökade räntekostnader för ett medelhushåll. Det kan man naturligtvis ha olika åsikter om, men det är inte den väg vi tänker gå.

Vad gör vi då från regeringens sida för att stärka konsumenternas ställning? Det är tre saker. En handlar om ränteskillnadsersättningen, det vill säga det man behöver betala om man vill lösa ett lån i förtid. Det kan man behöva göra om man vill byta bank. Eftersom det finns några få större banker men en hel del mindre borde det innebära att när man vill flytta sitt lån ska det inte vara så dyrt som i dag. Vi bereder nu ett lagförslag på det området.

Den andra saken handlar om att Finansinspektionen antligen gör det vi har pekat på tidigare, nämligen att skapa ett digitalt amorteringsunderlag. I dag kan det vara dyrt att byta bank, men det kan dessutom vara krångligt. Man får vänta en eller två veckor på ett brev från den bank man har för att sedan skicka det vidare. Det ska vara digitalt, och det ska gå snabbt.

Den tredje saken, och den viktiga uppgiften, handlar om Finansinspektionen. De fortsätter nu arbetet med att kartlägga och analysera konsumenternas ställning, och de kommer också att återkomma i vår med förslag på fler åtgärder. Dessutom har vi gett Konkursverket mer pengar för att se vad som kan göras för att förbättra konkurrensen på olika områden. Det här är delar som jag tror är viktiga för att alla bankkunder ska kunna sätta ytterligare press på bankerna. På så sätt kan vi öka konkurrensen.

Det finns ändå något här där jag inte instämmer i Mikael Dambergs bild, nämligen hur staten som ägare, egentligen svenska folket som ägare, ska använda olika typer av företag för att sätta press eller vad det kan vara. Företaget i det här fallet, SBAB, är till hundra procent ägt av staten, som verkar på en konkurrensutsatt avreglerad marknad. Den marknaden behöver bättre konkurrens, alla dagar i veckan. Men jag eller vi som regering ska inte gå in och börja föreslå till exempel att man ska ha lönekonto och helt förändra bankens verksamhet. Det är någonting helt annat för en bank att ha transaktionskonton, alltså lönekonton, och det är något för banken själv att bestämma över.

Att vi som ägare går in i olika bolag och försöker sätta pris eller styra på det sättet tror jag vore djupt olämpligt. Jag uppfattar heller inte att vi har riksdagens mandat att göra det.

Anf. 13 MIKAEL DAMBERG (S):

Fru talman! Jag börjar med det sista.

Det är uppenbart att regeringen inte har några ambitioner att jobba under den här krisen för att påverka någon situation här och nu.

Att SBAB skulle kunna erbjuda ett löne- och transaktionskonto skulle ju stärka banken. Det skulle inte försvaga banken. Det skulle göra banken mer lönsam i dess sätt att finansiera sin egen utlåning, så det ligger helt i linje med riksdagens uppdrag till SBAB. Men när jag lyssnar på finansministern förstår jag varför SBAB:s ledning inte vill införa ett löne- och transaktionskonto. Det är uppenbart att finansministern inte vill att SBAB ska kunna ha ett löne- och transaktionskonto.

Om man blir så ideologisk som finansministern verkar vara här att man inte vill att staten ska kunna göra någonting, då blir det väldigt passivt. Då förstår jag att man tar vidare vår utredning om att se över ränteskillnadsrättningen.

Det är bra att det ska bli billigare och enklare att byta bank – 2025, tidigast. Det är bra att myndigheter inför amorteringsunderlag digitalt, och det är bra att Finansinspektionen studerar och analyserar situationen. Men regeringen kanske har ett ansvar att driva på utvecklingen och göra någonting som påverkar situationen för de bolånetagare som är pressade av en väldigt hård situation i dag, och på det området visar regeringen inget intresse för att agera. Det tycker jag är dumt.

Den tillfälliga bankskatten som vi har föreslagit på räntenettet är faktiskt utformad så att bankerna om de inte vill betala bankskatten kan sänka räntenettet och därmed göra det bättre för kunderna. Det skapar en incitamentsstruktur för bankerna att behandla kunderna sjyst.

Det som också blir tydligt när finansministern så tydligt säger nej till att bankerna ska vara med och bidra till det gemensamma på något sätt i en kostnadskris är att det är därför hon säger nej till ökade resurser till sjukvården. Det är därför hon säger nej till våra förslag om förbättringar, till exempel att studiebidraget för gymnasieelever ska förlängas över sommaren med två stycken. Det betyder 5 000 kronor för en tvåbarnsfamilj över sommaren när kostnadskrisen slår till.

Det innebär att man inte har råd att göra ytterligare insatser i kommunerna för att stoppa nyrekryteringen och gängvåldet som plågar Sverige i dag, och kommunerna har en nyckelroll i att punktmarkera och störa ut de unga som är på väg in i kriminalitet eller redan är där för att se till att lugna och kyla ned situationen.

Det är klart att det kommer med ett val när man inte är beredd att ta en del av de stora vinster och övertinster som finansministern säger har uppstått på grund av bristande konkurrens, när man inte tar tillbaka några av de pengarna för att stärka samhällets förmåga att hantera en nationell sjukvårdskris, gängkriminalitet, hushållens situation eller för den delen den låga tillväxt som Sverige just nu har, som beror väldigt mycket på en byggkris som regeringen inte gör någonting åt.

Man vill inte ha en bankskatt som för tillbaka detta, så min fråga är om sjukvården inte behöver mer pengar. Era nya tillfälliga pengar bara under året hade ingen effekt på varslan, uppsägningarna eller besparingsprogrammen runt om i Sverige. Behövs det inte

mer resurser för att stoppa våldet här och nu, och behöver vi inte få upp tillväxten i Sverige? Svaret på de frågorna verkar vara nej från finansministern. Det är ganska uppseendeväckande att man kommer till den slutsatsen.

Anf. 14 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M):

Fru talman! Jag tror faktiskt lite mer om Mikael Damberg än att han missuppfattar det jag säger. Jag tror lite mer om honom än att han försöker sätta mig och regeringen på någon sorts passiv åhörarläktarbänk. Antagligen är det argumenten som tryter.

Nu börjar den här debatten också bli ganska bred. Det handlar inte bara om SBAB utan om mycket annat. Låt mig då säga bara några saker.

Jag har som finansminister inga åsikter om SBAB ska ha ett lönekonto eller inte. Det har banken själv avfärdat för att det inte ingår i dess strategi. Det är inte någonting som jag sitter på Finansdepartementet och funderar på, lika lite som jag funderar på vilken exakt ränta – det vill säga vilket pris på pengar – bankerna ska sätta, vad vinet ska kosta på Systembolaget eller vad tågbiljetten ska kosta när man åker tåg. Ledningarna i alla de här bolagen har en uppgift, ett avkastningskrav, som de ska leva upp till. Sedan för vi alltid dialoger om att de lever upp till detta.

Jag tror ändå att Mikael Damberg tror mer om mig än att jag skulle ge mig in på den här typen av detaljstyrning. Det handlar inte om ideologi; det handlar om att riksdagen är tydlig med hur vi ska se till att de här bolagen faktiskt skapar värden, hållbara värden, både ekonomiska och andra.

Jag släpper diskussionen om just SBAB nu. Vi kan gärna tycka olika om det.

När det gäller bankernas konkurrens är det absolut så att den bör bli mycket bättre. Jag har sagt många gånger att de vinner som man haft bara under det senaste året minst sagt har stuckit i ögonen. Jag och vi vill verkligen se till att bankerna använder de pengarna på betydligt bättre sätt. Att man ger tillbaka till kunderna tycker jag vore helt rimligt men också att man lägger mycket mer pengar på att få till att bedrägerierna på allvar stoppas. Här har bankerna ett väldigt stort ansvar.

För att bara nämna bankskatten, fru talman: Vi har alltså en bankskatt i Sverige. Jag vet inte hur Mikael Damberg tycker att det gick med den – om det blev så att bolånekunderna fick ut så mycket av detta. Jag är övertygad om att det trillar över och vältras över på bolånekunderna.

Då är det bättre att vi gör det vi kan göra, nämligen att se till att konkurrensen förbättras på olika sätt. Det kan Mikael Damberg tycka är bra eller dåligt. Jag är övertygad om att det kommer att vara bra för bankkunderna.

Slutligen något om det allmänna, om inflationen. Nu är inflationen på väg ned. Räntorna är på väg ned. Det kommer att underlätta och vara bra för väldigt många, och det är glädjande. Det beror på ett aktivt val

att hålla återhållsamma budgetar och samtidigt stötta välfärd och hushåll. Att Mikael Damberg inte delar Moderaternas bild av detta är föga förvånande. Men vi har tagit stort ansvar. Vi får ned inflationen, och vi ser nu till att vi faktiskt kan ta Sverige genom en mycket tuff ekonomisk tid.

Anf. 15 MIKAEL DAMBERG (S):

Fru talman! Ja, det är bra att inflationen sjunker i Sverige, vilket den gör i omvärlden också.

Vi kan konstatera att Sverige har haft högre inflation än jämförbara länder och mycket färre insatser för att stötta grupper som har det väldigt tufft ekonomiskt med små marginaler.

Det är bara att titta på jämförbara länder i Norden. Alla länder i Norden utom Sverige har under den här kostnadskrisen höjt barnbidraget på ett eller annat sätt därför att man vet att det är många barnfamiljer som drabbas hårt av kostnadskrisen på grund av både höjda räntor och höjda hyror. Höjda matpriser slår extra hårt. Vi får nu rapporter om att många familjer avstår från att ha barnen i idrottsaktiviteter eller kulturaktiviteter därför att de inte har råd.

Jag tycker att den här regeringen inte har sett verkligheten för väldigt många hushåll som haft det tufft.

Min interpellation handlar framför allt om banksektorn därför att vi är överens om att vinsterna sticker i ögonen. Vi är överens om att de har varit för höga. Men regeringen och finansministern är väldigt tveksamma till att tänka ut någonting som kan öka konkurrensen i det korta perspektivet och förbättra situationen, och då tycker jag att man passiv. Det är väl själva definitionen av passiv att man inte gör någonting och inte vill kunna göra någonting.

Det är faktiskt extra provocerande att finansministern säger att hon kan ha synpunkter på hur bankerna ska använda sina vinster. Där kan hon ha synpunkter, men hon kan inte ha synpunkter på att ta en del av vinsterna och föra tillbaka dem till hushållen när vi faktiskt kan bestämma direkt att de går till barnfamiljerna eller till sjukvården i den här ekonomiska krisen.

På något sätt blir finansministern svaret skyldig. Om man inte är beredd att öka konkurrensen i sektorn på något sätt, då låter man ju hushållen stå där och hoppas på att bankerna i framtiden inte ska ta ut lika stora vinster. Eller också bestämmer man sig för att öka konkurrensen här och nu. Jag samarbetar gärna med regeringen om man har idéer om det. Och man kan ha en tillfällig bankskatt, som många europeiska länder har haft, för att föra tillbaka pengarna till hushåll och välfärd. Det väljer regeringen att avstå från, och då kommer det med en kostnad.

(Applåder)

Anf. 16 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M):

Fru talman! Ja, jag har synpunkter, men det betyder inte att jag går in och styr de enskilda bolagens styrelser och berättar vilka konton bankerna ska ha och vilka

räntor de ska tillämpa. Man kan ha synpunkter på att bankerna sammantaget har tagit ut alldeles för stora vinster i stället för att använda dem till exempel för att öka sina kostnader för verktyg så att äldre kvinnor och män inte ska utsättas för bedrägerier. Där har de ett stort ansvar.

Jo, konkurrensen kommer att förbättras, med förändrad ränteskillnadsersättning och bättre möjlighet att få sitt underlag när man ska byta bank och flytta bolån. Allt detta kommer att göra skillnad.

Och slutligen: Detta har varit en tuff tid för väldigt många hushåll. Därför har det, trots att vi har bedrivit en återhållsam finanspolitik, varit väldigt viktigt att vi har kunnat sänka skatten på arbete, sänka skatten för pensionärer, sänka drivmedelsskatten och förändra reduktionsplikten så att dieseln blev 4 kronor billigare från den 31 december till den 1 januari. Det har också varit viktigt att fortsätta bygga Sverige starkt så att företaget kan växa och bli större.

Det har varit och är väldigt viktigt att vi ser till att välfärden får de resurser som behövs för att stötta. Jag har sagt det många gånger: Staten kan inte kompensera för allt, men det är viktigt att stötta i en tuff tid.

Det ser ut som att det ljusnar. Inflationen går ned, vilket är mycket glädjande. Vi befinner oss fortfarande i en lågkonjunktur, men eftersom inflationen går ned växlar vi nu över till en mer normal konjunkturpolitik, stöttar ekonomin och möter konsekvenserna av den höga inflationen.

Sedan gör vi inte detta exakt så som Mikael Damberg vill, och det är väl detta det handlar om att ha åtta olika partier i Sveriges riksdag. Jag är väldigt glad och nöjd över att vi ändå är fyra partier som tillsammans lägger fram budgetar som går igenom här i riksdagen – som underlättar och som ser till att både försvar, polis, rättsväsen, hushåll och välfärd stärks i en tuff tid.

Interpellationsdebatten var härmed avslutad.

§ 9 Svar på interpellation 2023/24:668 om förföljelse av bahaier i Iran

Anf. 17 Utrikesminister TOBIAS

BILLSTRÖM (M):

Fru talman! Kadir Kasirga har frågat mig om jag och regeringen avser att genom EU och FN förmå Iran att stoppa diskrimineringen och förföljelserna av bahaier och andra minoriteter samt vilka möjliga vägar jag ser att regeringen kan använda för att påverka Iran när det gäller just behandlingen av bahaier och andra minoriteter.

Låt mig först instämma med interpellanten i att situationen för mänskliga rättigheter i Iran fortsätter att vara mycket allvarlig. Detta gäller särskilt kvinnor och flickor, etniska och religiösa minoriteter och inte minst bahaier, vilket också lyfts fram i Utrikesdepartementets rapport om mänskliga rättigheter, demokrati och rättsstatens principer i Iran. Som jag framfört i flera

tidigare interpellationsdebatter och frågesvar delar jag Kadir Kasirgas oro över situationen i Iran.

När det gäller möjliga vägar som vi kan använda oss av för att påverka Iran när det gäller den bristande respekten för mänskliga rättigheter är det just genom EU och FN som Sverige aktivt agerar för att säkerställa ett så brett genomslag som möjligt för våra budskap och för de åtgärder som vidtas.

Regeringen tar regelbundet upp situationen för mänskliga rättigheter, inklusive rättigheter för personer som tillhör etniska och religiösa minoriteter, i våra bilaterala kontakter med Iran på olika nivåer. Sverige fortsätter också att verka inom EU för en kraftfull och enad Iranpolitik för att ge internationellt stöd för den iranska befolkningens rättmätiga krav på mänskliga rättigheter.

Anf. 18 KADIR KASIRGA (S):

Fru talman! Först och främst vill jag tacka utrikesminister Tobias Billström för svaret på min interpellation som berör bahaiernas situation i Iran. Vi människor föds lika, sägs det, men det som förskönar den här planeten och skapar både dynamik och nyans är nog ändå våra olikheter.

Vi svenskar lever i den del av världen där vi, med våra olikheter, kan leva sida vid sida. Vi lever i en demokrati där vi respekterar varandras bakgrunder och har rätt att uttrycka oss fritt utan att bli förföljda, trakasserade eller dödade av staten.

Fru talman! Därför blir vi också upprörda och markerar när exempelvis människor som uttrycker sina åsikter eller politiska partier eller grupperingar blir attackerade av icke-demokratiska krafter. Vi som värnar om demokratin och rätten att få uttrycka oss fritt kommer såklart att reagera. Många av oss kommer också från en bakgrund där vi har sett hur demokratin har urholkats och rättigheter tagits bort, en efter en. Resultatet av detta ser vi till exempel i Ryssland, Turkiet och Iran.

Fru talman! I över fyra decennier har folken i Iran förtryckts och förföljts av en teokratisk, islamistisk regim – en regim som har ambitioner att sprida sin ideologi globalt. I det arbetet har regimen ingen plats för oliktankande eller mångfald. Regimens politik går ut på att stöpa om människor till att bli livegna och följa direktiven från den islamistiska republiken. Inga undantag görs.

För detta ändamål har regimen olika förtrycksapparater som är riktade mot grupper som försöker hävda sin självständighet eller sin religiösa eller kulturella bakgrund. Där ingår också, precis som utrikesministern säger i sitt svar, kvinnor och flickor, och de är särskilt utsatta för regimen förföljelse.

Andra grupper som förtrycks och förföljs är de etniska minoriteterna, som balucher och kurder. Men det finns ytterligare en grupp som tyvärr oftast hamnar i skymundan och som förföljs och utsätts för systematisk diskriminering, nämligen religiösa minoriteter. En särskild religiös minoritetsgrupp är bahaierna i Iran.

Enligt Human Rights Watchs nypublicerade rapport från den 1 april berövar iranska myndigheter bahaierna deras grundläggande rättigheter i livets alla aspekter, inte på grund av deras handlingar utan helt enkelt för att de tillhör denna grupp. Human Rights Watch menar i rapporten att Irans 45 år långa, systematiska förtryck av bahaierna i landet är liktydigt med brott mot mänskligheten.

Förföljelsen av bahaierna är en del av en större bild av systematiskt förtryck i Iran, vilket inkluderar förtryck av andra religiösa och etniska minoriteter, politiska dissidenter och kvinnor. Iran bryter därigenom mot sina åtaganden enligt internationell rätt, inklusive FN:s deklaration om de mänskliga rättigheterna och den internationella konventionen om medborgerliga och politiska rättigheter, vilka Iran är part i.

Fru talman! Jag skulle vilja fråga utrikesministern om han ser andra utsikter för att göra något mer för att förmå Iran att respektera bahaiernas rätt till sin egen tro.

Anf. 19 Utrikesminister TOBIAS
BILLSTRÖM (M):

Fru talman! EU är vår viktigaste plattform för Iranpolitiken. Under senare år har vi sett en avsevärd skärpning av EU:s Iranpolitik med anledning av just de kränkningar av mänskliga rättigheter som har skett i Iran, som Kadir Kasirga nämner. Inte minst situationen för etniska och religiösa minoriteter har fortsatt att vara mycket svår; jag delar helt interpellantens uppfattning om detta.

EU har agerat resolut, inte minst genom gemensamma uttalanden och även kontinuerligt skärpta sanktioner mot Iran. Rådet har vid tio tillfällen sedan hösten 2022 utökat sanktionslistningarna av personer och organisationer som bär direkt ansvar för kränkningar av mänskliga rättigheter i Iran. Sanktionspaketen har inneburit att antalet listningar fördubblats, och det är nu över 270 individer och enheter som listats under EU:s sanktionsregim med anledning av situationen för mänskliga rättigheter i Iran.

MR-sanktionerna, vilket är det tekniska begreppet för sanktioner med anledning av brott mot mänskliga rättigheter, utgörs av frysning av tillgångar i EU och, för de listade individerna, även inreseförbud i EU. De inbegriper även ett exportförbud till Iran för produkter som skulle kunna användas för inhemsk repression.

EU ser kontinuerligt över de verktyg som finns för att bemöta Irans agerande på ett så verkningsfullt sätt som möjligt.

Anf. 20 KADIR KASIRGA (S):

Fru talman! Tack för svaret, utrikesministern! Det är såklart glädjande att höra att Sverige lyfter upp dessa frågor i EU-sammanhang. Det är viktigt att dessa frågor även lyfts upp i FN-sammanhang, och det säger utrikesministern i sitt svar att Sverige gör.

Bahaierna i Iran utgör landet största icke-muslimska minoritet och är enligt FN den svårast förföljda minoriteten där. Samfundet drabbades mycket hårt

åren efter den islamistiska revolutionen, där hundratals arresterades och avrättades.

Under de senaste åren, när iranska myndigheter brutalt har slagit ned omfattande protester som kräver grundläggande politisk, ekonomisk och social förändring i landet, har myndigheterna också riktat sig mot bahaier.

Senast förra året 2023 frihetsberövade 60 bahaier. Bland de frihetsberövade fanns också den 90-åriga Jamaladdin Khanjani, som tidigare har tillbringat tio år i fängelse på grund av sin bahaiska tro. En annan person som har blivit frihetsberövad är den kände, prisbelönte poeten och författaren Mahvash Sabet, som blev dömd till tio års fängelse. Det hårda förtrycket och förföljelsen av särskilt bahaier pågår från de islamiska myndigheternas sida.

Den islamiska republiken erkänner bara shiaislam som statsreligion. Bahaier anses som kättare och spioner som är anslutna till Israel. Det faktum att en del av bahaiernas historiska helgedomar ligger i Haifa i norra Israel framställs som en motivering till förföljelsen och förtrycket mot bahaier.

Fru talman! Iranska myndigheter har på ett systematiskt sätt berövat bahaierna deras grundläggande rättigheter. Den islamistiska regimen har förnekat bahaiernas rätt till religionsfrihet och politisk representation. De har godtyckligt arresterat och lagfört medlemmar av bahaigemenskapen på grund av deras tro.

Myndigheterna hindrar också på ett rutinmässigt sätt bahaiernas rätt till utbildning, sysselsättning, egendom och till och med en värdig begravning. Det är en apartheidliknande förföljelse mot bahaier som pågår i Iran.

Den islamiska republikens förtryck av bahaier, särskilt efter 1979, är inskrivet i iransk lag och är officiell regeringspolitik. Landets repressiva lagar och politik upprätthålls nitiskt av landets ökända säkerhetsstyrkor, till exempel revolutionsgardet – här i kammaren har vi socialdemokrater drivit att revolutionsgardet ska terrorlistas, och Sveriges riksdag har nu ställt sig bakom detta.

Fru talman! Jag vill också fråga utrikesministern hur han upplever stödet i EU och i FN när det gäller att gentemot Iran aktivt driva frågan om bahaiernas situation.

Anf. 21 Utrikesminister TOBIAS
BILLSTRÖM (M):

Fru talman! Tack, Kadir Kasirga, för bra och intressanta observationer kring utvecklingen. Låt mig börja med att svara där på frågan om EU. EU fortsätter att markera tydligt mot Iran. Det bästa exemplet som svarar på Kadir Kasirgas fråga är att i december 2022 antogs skarpt formulerade rådsslutsatser om Iran som utgjorde en tydlig positionsförflyttning avseende EU:s relation till Iran. Sverige och EU verkar också aktivt inom FN tillsammans med andra likasinnade för att lyfta den utsatta situationen vad gäller mänskliga rättigheter i Iran, inte minst för etniska och religiösa minoriteter.

I resolutionen om Iran i FN:s generalförsamlings tredje utskott i höstas, som alla EU:s medlemsstater, inklusive Sverige, stod bakom som medförslagsställare, lyftes den bahaiska minoritetens särskilt utsatta situation. I FN:s råd för mänskliga rättigheter i Genève i mars lyftes situationen för etniska och religiösa minoriteter i Iran i både Sveriges och EU:s respektive anföranden i den allmänna debatten under dagordningspunkt 4. Dagordningspunkt 4 behandlar alltså de allra allvarligaste länderna och situationerna vad gäller mänskliga rättigheter globalt.

Situationen togs också upp i anföranden inom och genom den nordisk-baltiska kretsen och i EU i flera forum som fokuserade specifikt på Iran, exempelvis den interaktiva dialogen med FN:s specialrapportör för situationen för mänskliga rättigheter i Iran, Javaid Rehman, och den interaktiva dialogen med den oberoende undersökningsmekanismen för Iran. Undersökningsmekanismen tillsattes vid den specialsession om Iran i FN:s råd för mänskliga rättigheter som sammankallades i november 2022 på bland annat Sveriges begäran.

Sverige var avslutningsvis också medförslagsställare till resolutionen om Iran vid FN:s råd för mänskliga rättigheter i mars. Resolutionen välkomnar specialrapportörens rapport, som ingående beskriver den förfärliga situation som interpellanten precis har redogjort för för etniska och religiösa minoriteter och särskilt nämner bahaierna, och förlängde både specialrapportörens och den oberoende undersökningsmekanismens mandat.

Anf. 22 KADIR KASIRGA (S):

Fru talman! Jag vill verkligen tacka utrikesministern för debatten och för att vi i Sveriges riksdag i dag har uppmärksammat förföljelserna mot bahaier i Iran. Vi socialdemokrater kommer att följa bahaiernas situation och tycker att det är viktigt att inte låta frågor om minoriteter som bahaier hamna i skymundan.

Jag vill också tacka det svenska bahaisamfundet för deras modiga och outtröttliga arbete för att upplysa oss svenska politiker om deras trosfränders situation i Iran och i Mellanöstern.

Fru talman! Vi må vara ett litet land i hörnet av Nordeuropas utkant, men Sverige har varit en stor aktör när det gäller kampen för mänskliga rättigheter. Det är viktigt att Sveriges engagemang för mänskliga rättigheter fortsätter. Sveriges röst är värdefull och bidrar till att sända en stark signal om vikten av iakttagande av mänskliga rättigheter, inklusive ett upphörande av förföljelserna av bahaierna i Iran.

Anf. 23 Utrikesminister TOBIAS
BILLSTRÖM (M):

Fru talman! Låt mig också tacka interpellanten Kadir Kasirga för interpellationen. Låt mig också vända mig till den bahaiska grupp som är representerad här på läktaren i dag och säga att regeringen fortsätter arbeta aktivt för att stötta de iranier som kämpar för sina mänskliga rättigheter. Omvärldens uppgift är, som regeringen ser det, att visa stöd för befolkningen i Iran,

som kräver respekt för sina mänskliga rättigheter, och att ställa tydliga krav på den iranska regimen. Det är detta vi behöver fortsätta att göra.

Vi får aldrig förlora fokus på de människor som är närmast berörda av de MR-kränkningar som fortgår. Regeringen fortsätter att följa utvecklingen i Iran nära tillsammans med övriga EU och internationella partner. Vi fortsätter att överväga alla tillgängliga verktyg och möjliga åtgärder för att påverka Irans agerande och stödja det iranska folkets legitima krav på mänskliga rättigheter.

Situationen för bahaierna i Mellanöstern, inklusive Iran, följs också nära av Sveriges sändebud för interreligiös och interkulturell dialog inom ramen för samarbetet i den internationella alliansen för religions- och trosfrihet, IRFBA. Slutligen vill jag än en gång säga att jag välkomnar att det fortsatt finns ett så starkt engagemang och sådan uppmärksamhet i riksdagen och i Sverige för den allvarliga situationen i Iran.

Interpellationsdebatten var härmed avslutad.

§ 10 Svar på interpellation 2023/24:680 om stärkande av demokrati och mänskliga rättigheter i Turkiet

Anf. 24 Utrikesminister TOBIAS
BILLSTRÖM (M):

Fru talman! Kadir Kasirga har frågat mig vad jag och regeringen avser att göra för att uppmana Turkiet att respektera valresultat och frige politiska fångar, inklusive Selahattin Demirtaş och Osman Kavala. Vidare har han frågat hur jag och regeringen ska försäkra att länder som Turkiet, som har viktiga relationer med Sverige och EU, efterlever demokratiska principer och respekterar mänskliga rättigheter. Han har även frågat om jag och regeringen anser att Turkiet uppfyller kraven för att inleda förhandlingar om eventuellt medlemskap i EU.

Det ligger i Sveriges intresse att fortsätta att främja och bidra till en mer demokratisk utveckling i Turkiet där mänskliga rättigheter respekteras. Detta gäller särskilt situationen för politiker, journalister, personer som tillhör minoriteter, människorättsförfvarare och hbtqi-personer.

Denna situation beskrivs utförligt av olika icke-statliga organisationer, exempelvis Amnesty och Human Rights Watch. Även EU-kommissionen skriver om utvecklingen i Turkiet i sin årliga utvärdering av de framsteg som gjorts på vägen mot EU-medlemskap i vart och ett av EU:s kandidat- och partnerländer. I den senaste utvärderingen från 2023 upprepade kommissionen bland annat sin allvarliga oro över den fortsatta tillbakagången inom områdena demokrati, rättsstatsprincipen och grundläggande rättigheter i Turkiet.

I EU-kommissionens utvärdering ägnas mycket uppmärksamhet åt de frågor som interpellanten Kadir Kasirga nämner i sin interpellation. De uppmärksammade fallen i Europarådet beskrivs utförligt, inklusive

de långa processer som pågår för att få Turkiet att frige Selahattin Demirtaş och Osman Kavala.

Det faktum att Turkiet inte har följt Europadomstolens beslut tas också upp i den framåtblickande rapport om Turkietrelationen som EU-kommissionen och EU:s utrikestjänst tagit fram på uppdrag av Europeiska rådet. I rapporten står så här: På grund av den allvarliga inrikes situationen för mänskliga rättigheter och rättsstatlighet, inklusive icke verkställda domar från Europeiska domstolen för de mänskliga rättigheterna, är det tydligt att EU-Turkiet-relationen har flera hinder att komma över.

Sverige står bakom denna beskrivning, och vi tillmåter situationen för de mänskliga rättigheterna stor vikt i synen på alla EU-kandidatländer, inklusive Turkiet.

Sverige är medlem i Europarådet och för samma politik där. När frågan om Selahattin Demirtaş och Osman Kavala har kommit upp i organisationens mellanstatliga format ministerkommittén har Sverige konsekvent ställt sig bakom uppmaningarna till Turkiet att respektera Europadomstolens domar och frige personerna. Detta skedde senast i mars 2024, alltså innevarande år. Det är allvarligt att Turkiet inte har verkställt domarna.

Anf. 25 KADIR KASIRGA (S):

Fru talman! Tack, utrikesministern, för svaret! Det är glädjande att höra att Sverige också ställer sig bakom beslutet av Europeiska domstolen för de mänskliga rättigheterna att Demirtaş och Kavala ska frigges.

Fru talman! Den 31 mars utövade medborgare i Turkiet sin demokratiska rätt att rösta i lokalval, och för första gången på 21 år förlorade Erdoğan ett val med stora marginaler. Detta är en viktig händelse i Turkiet för de demokratiska och progressiva krafter som kämpar för att förstärka demokratin i landet.

Valresultatet visar också att CHP, det turkiska republikanska, socialdemokratiska partiet, numera är det största partiet i Turkiet. Det prokurdiska partiet DEM har också haft stora framgångar i de kurdiska delarna av Turkiet och har vunnit i 78 kommuner. Detta är stora framgångar, vilket jag också skrev i min interpellation till utrikesministern.

Fru talman! Det finns fortsatt oro bland oppositionen och människorättsförfvarare i Turkiet, som är rädda för att Turkiet, särskilt under Erdoğan's styre, ska försöka sig på en repris av 2019 då 60 folkvalda borgmästare i kurdiska städer frihetsberövades och deras kommuner sattes under tvångsförvaltning av staten.

Turkiet har i dag över 6 000 politiska fångar i sina fängelser. Detta faktum och den skrämmande utvecklingen placerar Turkiet i en exklusiv och tragisk grupp, nämligen som ett av de länder som har flest politiska fångar. Bara förra i veckan frihetsberövades nio journalister i Turkiet, och nu sitter över 63 journalister fängslade där. Turkiet toppar ligan när det gäller att ha flest fängslade journalister.

Fru talman! Jag håller med utrikesministern om att det är allvarligt att Turkiet inte verkställer domarna från Europeiska domstolen för de mänskliga rättigheterna och vägrar frige Demirtaş och Kavala. Vad tänker den svenska regeringen och utrikesminister Billström vidta för åtgärder för att förmå Turkiet och Erdoğan att upphöra med förtrycket mot kurder och andra minoriteter samt förmå Turkiet att förstå att frigivandet av Demirtaş och alla andra politiska fångar ligger i Turkiets intresse?

Anf. 26 Utrikesminister TOBIAS
BILLSTRÖM (M):

Fru talman! Låt mig börja med att säga att Sverige arbetar i många internationella forum för att förmå Turkiet att öka respekten för de mänskliga rättigheterna.

Jag berättade nyligen i ett annat interpellations svar att Sverige verkar i FN:s råd för mänskliga rättigheter för att Turkiet ska anta en diskrimineringslagstiftning som omfattar sexuell läggning och könsidentitet som diskrimineringsgrunder. Senast den 20 mars 2024 uppmanade EU också Turkiet att respektera sina skyldigheter enligt folkrätten, inklusive mänskliga rättigheter, i ett anförande i FN:s råd för mänskliga rättigheter som även Sverige stod bakom.

Vi framför också dessa budskap direkt till företrädare i Turkiet och agerar även lokalt. Sida, Svenska institutet och våra utlandsmyndigheter arbetar på plats i Turkiet för att stärka respekten för mänskliga rättigheter, demokrati och rättsstatens principer samt förbättra förutsättningarna för ett mer jämställt samhälle.

Anf. 27 KADIR KASIRGA (S):

Fru talman! Jag hör inte riktigt hur den svenska regeringen och Tobias Billström tänker arbeta gentemot Turkiet för att få Turkiet att förstå att frigivandet av de politiska fångarna ligger i Turkiets nationella intresse.

Turkiet vill bli en del av EU-gemenskapen, och då är det viktigt att Turkiet uppfyller alla kriterier som EU ställer upp, särskilt när det gäller respekten för mänskliga rättigheter, rätten till egen organisering och rätten att älska vem man vill. Därför är det viktigt att man, som utrikesministern nämnde, ställer krav på Turkiet att respektera minoriteterna.

Fru talman! När Selahattin Demirtaş frihetsberövades från sitt hem år 2016 var hans döttrar tolv och nio år gamla. I åtta år har han nu suttit oskyldigt fängslad utan dom. Det liknar en gisslansituation. Demirtaş är en gisslan som inte bara har förvägrats sina mänskliga rättigheter utan också berövats åtta år av dyrbar tid tillsammans med sin familj, framför allt sina barn. Som alla vet går barndomen inte i repris.

Osman Kavala arresterades den 1 november 2017 anklagad för försök att störta den konstitutionella ordningen med våld. Det är typiska anklagelser mot dissidenter och oppositionella i Turkiet som man vill bli av med och sätta i fängelse.

Den svenska regeringen måste verkligen fortsätta att driva detta både i EU och FN och i de bilaterala

relationerna med Turkiet. Turkiet är en del av Nato, där vi har haft en jättelång och svår process särskilt på grund av Turkiets invändningar mot Sveriges hållning när det gäller kurdfrågan och de mänskliga rättigheterna i Turkiet.

Fru talman! Turkiets stabilitet, med tanke på dess geopolitiska läge, är viktig för Europas säkerhet. När det gäller stabiliteten i Turkiet och demokratiutvecklingen behöver Turkiet, för att uppnå de nivåer som tillfredsställer EU och den delen av världen, göra många framsteg och särskilt försöka lösa kurdfrågan med fredliga medel.

Den socialdemokratiska regeringen har tidigare, särskilt under de 20 åren med Erdoğan, ställt krav och uppmanat de turkiska regeringarna att försöka lösa kurdfrågan med fredliga medel och till exempel återuppta fredsförhandlingarna med kurderna för att lösa frågan och därmed också få en ny demokratisk period och våg i Turkiet.

Jag vill alltså ställa frågan till utrikesministern om utrikesministern och den svenska regeringen tänker ta initiativ till att förmå Turkiet att inleda fredsförhandlingar med kurderna för att lösa kurdfrågan och därmed till att förstärka och främja demokratin i Turkiet.

Anf. 28 Utrikesminister TOBIAS
BILLSTRÖM (M):

Fru talman! Jag delar Kadir Kasirgas oro. Regeringen ser med allvar på utvecklingen i Turkiet avseende respekten för mänskliga rättigheter, och det är välkänt att denna del av Turkiets demokrati lider av brister.

För Sverige är det grundläggande att politiska fångar inte ska förekomma. Länder som Sverige och Turkiet, som är medlemmar i den människorättsbaserade organisationen Europarådet, måste följa de beslut som Europeiska domstolen för mänskliga rättigheter fattar. Att Turkiet inte har gjort det i de aktuella fallen är allvarligt, och det är något som Sverige tillsammans med andra medlemmar i Europarådet påtalar vid återkommande möten i Europarådet.

Sveriges regering är tydlig på den här punkten: Vi uppmanar Turkiet att släppa både Selahattin Demirtaş och Osman Kavala. Detta är nödvändigt för att leva upp till Europarådets ideal och gemensamma regler. Att Turkiet inte uppfyllt Europarådets krav är också något som återkommande kritiseras av EU, vilket framgår av det citat ur rapporten som EU:s utrikes-tjänst avgivit och som återfinns i mitt inledande anförande i den här interpellationsdebatten.

Sverige kommer att fortsätta vara en drivande kraft i att främja mänskliga rättigheter internationellt. Sverige har en mycket tydlig hållning till stöd för allas åtnjutande av mänskliga rättigheter, och rätten att delta i den demokratiska processen är en grundläggande mänsklig rättighet.

Anf. 29 KADIR KASIRGA (S):

Fru talman! Jag tackar utrikesminister Tobias Billström för denna debatt. Jag tackar också för att vi i

kammaren uppmärksammar situationen i Turkiet, särskilt i de svåra tider som vårt närområde och Mellanöstern går igenom.

Som jag har sagt även i mina tidigare inlägg tycker vi självklart att Turkiet är ett viktigt land med tanke på dess geopolitiska läge och även med tanke på omvärldsläget. Det är därför viktigt att knyta Turkiet närmare EU och västalliansen snarare än till exempel Ryssland, Kina och andra aktörer som vill knyta Turkiet närmare sig själva. Detta är en kamp för demokrati.

Turkiet har jättestora utmaningar i landet, särskilt när det gäller respekten för etniska och religiösa, men även sexuella, minoriteter. Det är vida känt i den allmänna debatten. Jag hoppas verkligen att den svenska regeringen och utrikesminister Tobias Billström lyfter upp de här frågorna i EU-sammanhanget, i Europarådet och i FN för att uppmärksamma de kränkningar som sker i Turkiet även i nuläget.

Jag hoppas särskilt att man uppmanar Turkiet att omedelbart frige Selahattin Demirtaş, Osman Kavala och alla andra 6 000 politiska fångar som i dag sitter i fängelse på grund av sina politiska åsikter. Det är inte värdigt ett land som vill bli en del av EU.

Anf. 30 Utrikesminister TOBIAS
BILLSTRÖM (M):

Fru talman! Jag tackar interpellanten för en intressant och viktig debatt.

Låt mig försäkra interpellanten om att den svenska ambassaden i Ankara och generalkonsulatet i Istanbul ger årligt stöd till arbetet för mänskliga rättigheter och demokrati i Turkiet, varav stora delar går till civilsamhället. Sverige för en aktiv MR-politik i Turkiet.

En del av Kadir Kasirgas fråga handlade om respekten för valresultatet. I detta sammanhang kan jag konstatera att lokalval hölls över stora delar av Turkiet den 31 mars i år, precis som interpellanten nämnde. Enligt Europarådets kongress för lokala och regionala myndigheter var valen välorganiserade, och folkviljan respekterades. Efter valen har det rapporterats om ett fall där en vald borgmästare ersattes av en kandidat kopplad till regeringspartiet AKP i staden Van. Efter en lokal process har dock den ursprungligt valda borgmästaren tillträtt sitt ämbete, vilket förstås är mycket välkommet.

Sverige och det internationella samfundet följer situationen noga, och det är grundläggande för ett demokratiskt styrelseskick att de kandidater som får flest röster också kan utföra det arbete de har valts att utföra. Det är en viktig del i behovet av att observera utvecklingen i Turkiet att vi följer och uppmärksammar den här typen av fall.

Med detta tackar jag så mycket för en bra debatt.

Interpellationsdebatten var härmed avslutad.

§ 11 Svar på interpellation 2023/24:700 om benämningen på Taiwan

Anf. 31 Utrikesminister TOBIAS
BILLSTRÖM (M):

Fru talman! Nima Gholam Ali Pour har frågat mig om jag avser att verka för att svenska statliga myndigheter inte ska underminera Taiwans självständighet, om jag kommer att verka för att Utrikesdepartementet ger vägledning till statliga myndigheter som inte försämrar Sveriges relation till Taiwan och om jag kommer att verka för att statliga myndigheter inte benämner Taiwan som en provins i Kina.

Det är sedan tidigare välkänt att det finns många namn på Taiwan i olika internationella sammanhang. Regeringen använder sedan länge benämningen Taiwan, vilket vi har förtydligat på regeringens hemsida och meddelar dem som ställer frågor till Utrikesdepartementet. Det bör därmed inte råda några tvivel om hur regeringen benämner Taiwan. EU använder också genomgående benämningen Taiwan. Hur länders och områdets namn anges av svenska myndigheter avgör de självständigt i sin tillämpning.

Sveriges samarbete med Taiwan är brett och långsiktigt. Sveriges goda förbindelser med Taiwan har utvecklats under många år inom ett flertal områden. Business Sweden-kontoret i Taiwan har till exempel varit aktivt sedan 1991 och var ett av dåvarande Exportrådets första kontor i Asien. Sverige har årligen sedan 1980-talet hållit handelsöverläggningar på statssekreterarnivå med Taiwan, vilket erbjuder en plattform för utbyte om bland annat handel, investeringar, grön omställning, hälsa och ekonomisk säkerhet. Inom ramen för Sveriges ett-Kina-politik verkar regeringen för att fördjupa utbytet ytterligare.

Anf. 32 NIMA GHOLAM ALI POUR (SD):

Fru talman! Den 28 februari 2018 meddelade Skatteverket att de ändrar namnform på Taiwan från Republiken Kina (Taiwan) till Taiwan, provins i Kina. I den geopolitiska kontext vi befinner oss i är detta en stor och viktig förändring och markering. Kommunistregimen i Kina har som mål att göra Taiwan till en provins i Kina. Därför är det olämpligt att en svensk myndighet stöder kommunistregimens narrativ att Taiwan är en provins i Kina.

Med tanke på att Folkrepubliken Kinas militära styrkor ständigt genomför övningar för att invadera Taiwan blir det problematiskt att Skatteverket beskriver Taiwan som en provins i Kina. Om man ska göra en jämförelse vore det som att en myndighet i ett annat land började benämna Sverige "Sverige, provins i Ryssland". Det vore kränkande, förnedrande och förolämpande.

Fru talman! Jag är säker på att utrikesministern förstår detta. Det är en självklarhet vad syftet med ett sådant namnbyte är. Det är att underminera taiwanesisk suveränitet och stödja det narrativ som kommunistregimen i Kina driver om att Taiwan inte är något mer

än en provins i Kina. Frågan är varför detta namnbyte ägde rum.

Det intressanta här är att ingen vill ta ansvar för namnbytet. Skatteverket vill inte ta ansvar för det utan menar att det har funnits kontakter med Utrikesdepartementet omkring namnbytet och vad praxis är och att namnbytet har skett därefter. Skatteverkets namnbyte för Taiwan har alltså skett på basis av vägledning från Utrikesdepartementet.

Detta skedde som sagt 2018, så utrikesminister Billström är inte ansvarig för den vägledning som det dåvarande Utrikesdepartementet gav. Men om namnändringen har sitt ursprung i Utrikesdepartementet kan utrikesministern agera för att Utrikesdepartementet ska ge en annan vägledning till Skatteverket, så att Taiwan kan benämnas på ett sätt som inte framstår som förnedrande.

Vad som är uppenbart är att Skatteverket inte ägnar sig åt utrikespolitik och inte för sin egen utrikespolitik, utan denna myndighet söker vägledning hos Utrikesdepartementet. Det innebär faktiskt att det räcker med att utrikesministern i dag på något sätt uttalar sig och uttrycker ett ogillande av benämningen Taiwan, provins i Kina för att Skatteverket ska förstå att denna benämning är olämplig.

Detta mycket onödiga problem började med en vägledning från Utrikesdepartementet, och det kan rätt enkelt avslutas med en vägledning från Utrikesdepartementet och ett eventuellt uttalande från utrikesministern i dag där han rent allmänt uttrycker sitt ogillande av benämningen Taiwan, provins i Kina.

Skatteverket är en oberoende myndighet, men utrikesministern får allmänt kommentera hur Taiwan bör benämnas med tanke på att benämningen generellt är en utrikespolitisk fråga.

Anf. 33 MARKUS WIECHEL (SD):

Fru talman! Jag vill tacka utrikesministern för svaret på interpellationen och naturligtvis även tacka min partivän Nima Gholam Ali Pour, som väckte denna fråga.

Tidigare i dag stod jag här i en interpellationsdebatt med finansministern, som ansvarar för Skatteverket. Med risk för att upprepa mig vill jag säga att jag tycker att det är viktigt att belysa att det finns två olika dimensioner här – dels det ansvar som finansministern har på sitt bord när det gäller Skatteverket, dels den symbolpolitiska markering som krävs i detta ärende. Det är där utrikesministern kommer in.

Kina har kommit att bete sig alltmer aggressivt gentemot sina grannar. Man har sysslat med spionage, uppköp av kritisk infrastruktur och påtryckningar. Denna namnändring skedde, precis som Nima nämnde, när den socialdemokratiska regeringen ledde Utrikesdepartementet. Flera signaler tyder på att det kom påtryckningar från Utrikesdepartementet för att förändringen skulle ske. Det är, mil uttryckt, oroväckande om det är så. Jag hoppas naturligtvis att sådant inte förekommer längre och att utrikesministern tar tag

i det om det skulle finnas några tecken på att så är fallet.

Denna namnändring är faktiskt en skandal. Det stämmer inte att Taiwan är en provins i Kina. Faktum är att många andra länder i Europa som, precis som regeringen, följer ett-Kina-politiken har valt ett annat sätt att hantera detta. Så var det även i Sverige fram till i februari 2018, när man av någon märklig anledning ändrade sig för att följa Kinas narrativ.

Jag vet att det inom regeringen och i hela regeringsunderlaget finns ett brett stöd för Taiwan. Sedan regeringsskiftet 2022 har vi sett hur regeringen har antagit en betydligt mer positiv linje gentemot Taiwan. Detta är, inte helt oväntat, någonting som jag tycker är positivt. Utrikesministern, som har nämnt Taiwan flera gånger i samband med olika framträdanden, borde hålla med om det.

Jag har stor respekt för att regeringen inte ska detaljstyra en myndighet, och det är inte heller det jag vill. Precis som Nima Gholam Ali Pour sa kan det dock krävas vägledning från regeringen. Jag menar att myndigheten inte utför sitt uppdrag när man faktiskt sysslar med rena felaktigheter, som detta är.

Jag hoppas att regeringen tar till sig det som har sagts och att man lyssnar på de sunda krafter som har påpekat det bisarra i att på något sätt syssla med en förolämpning av Taiwan och taiwaneser, för det är precis vad detta är. Jag tycker inte att det är korrekt.

Anf. 34 Utrikesminister TOBIAS

BILLSTRÖM (M):

Fru talman! Låt mig inledningsvis understryka för deltagarna i debatten att Sveriges samarbete med Taiwan är brett och långsiktigt. Sveriges goda förbindelser med Taiwan har utvecklats under många år och på ett flertal områden. Jag har tidigare nämnt Business Sweden-kontoret i Taiwan; det är ett utmärkt exempel på detta.

Vi har också ett brett handelsutbyte med Taiwan. Svenska företag har en lång och väldigt framgångsrik närvaro i Taiwan. I dag verkar närmare 100 svenska företag i detta land. Som jag nyss sa i mitt svar till Nima Gholam Ali Pour verkar regeringen, inom ramen för Sveriges ett-Kina-politik, för att fördjupa detta utbyte ytterligare.

Jag tror att det är bra att i debatten påminna om att det sedan tidigare finns många namn på Taiwan som används i olika internationella sammanhang. Den svenska regeringen använder sig sedan länge av benämningen Taiwan, och detta är tydligt kommunicerat för alla som besöker regeringens hemsida. Det är också Utrikesdepartementets budskap till alla som frågar vilken benämning regeringen använder. Det kan för övrigt konstateras att EU genomgående använder benämningen Taiwan. Det är således mycket tydligt hur den svenska regeringen benämner Taiwan, och det bör inte råda något tvivel om detta.

Interpellanten tog i sin fråga upp vilka namn Skatteverket anger i folkbokföringen. Hur länders och områdets namn anges av svenska myndigheter är något

som de självständigt avgör i sin tillämpning. I detta arbete tillämpar Skatteverket standarden ISO 3166 gällande koder och namn på svenska. Detta är alltså inte en angelägenhet för Utrikesdepartementet, utan det är något som Skatteverket självt avgör i sin tillämpning.

Jag vill också hänvisa till det svar som finansminister Elisabeth Svantesson lämnade i denna fråga här i kammaren tidigare i dag, som Markus Wiechel berörde. Enligt regeringsformen kan inte jag som enskilt statsråd styra svenska förvaltningsmyndigheter i denna tillämpning.

Anf. 35 NIMA GHOLAM ALI POUR (SD):

Fru talman! Taiwan är ett fritt och demokratiskt land i dag. Om Taiwan skulle ha varit en provins i Kina, så som Skatteverket benämner Taiwan, skulle taiwaneserna ha varit förtryckta precis som befolkningen i Folkrepubliken Kina. Det är därför detta är en viktig fråga. Skatteverket förnekar det taiwanesiska folkets frihet från kommunistregimen i Kina och föregriper en invasion som vi alla hoppas aldrig kommer att ske.

Sverige är nu med i Nato och har ett större ansvar för västvärldens frihet. Taiwan är inte med i Nato men är allierat med väst och är hotat av en antagonist – Folkrepubliken Kina – som bedriver omfattande spionage i Sverige och som har hotat flera svenska politiker.

Det är uppenbart att Skatteverkets sätt att benämna Taiwan som en provins i Kina försämrar relationerna mellan Taiwan och Sverige. Dessutom stöder det Folkrepubliken Kinas narrativ om att man med våld ska expandera sina gränser.

Här måste utrikesministern visa ledarskap. Här måste utrikesministern sätta ned foten och helt enkelt säga att Taiwan inte är någon provins i Kina och att det är högst olämpligt att benämna Taiwan som en provins i Kina. Det måste utrikesministern kunna göra trots att vi har oberoende myndigheter.

Visst har vi oberoende myndigheter, men vi har även en relation med Taiwan som måste vårdas. Om det är så att Skatteverket omedvetet försämrar våra relationer med Taiwan, eftersom man benämner Taiwan som en provins i Kina, behöver man ju vägledning från behörig instans. Behörig instans när det gäller våra relationer med omvärlden är utrikesministern.

Fru talman! Utrikesministern kan inte mena att han ska vara passiv när en enskild myndighets handlingar, som man själv inte tar ansvar för, försämrar Sveriges relationer med ett land som har vänliga relationer med Sverige. Frågan handlar om att Skatteverket benämner Taiwan så som Folkrepubliken Kina ser Taiwan, nämligen som en provins i Kina. Folkrepubliken Kina befinner sig i ett kallt krig med västvärlden. Varför skulle svenska myndigheter över huvud taget stödja Folkrepubliken Kinas narrativ gällande Taiwan?

Skulle utrikesministern vara lika passiv om svenska myndigheter ifrågasatte Ukrainas suveränitet och benämnde Ukraina som en provins i Ryssland? Det skulle bli ramaskri; det skulle aldrig accepteras.

Varför skulle svenska myndigheter föra en sådan fientlig kampanj mot Ukraina? Men det är precis vad som händer när Skatteverket benämner Taiwan som en provins i Kina. Här måste utrikesministern träda in, visa ledarskap och vägledning och se till att relationerna med Taiwan inte försämras på grund av detta.

Vad har Skatteverket för anledning att benämna Taiwan som en provins i Kina? Det finns ingen anledning. De enda som ser Taiwan som en provins i Kina är kommunistregimen i Peking.

Återigen: Detta är något utrikesministern lätt kan lösa genom att här och nu stå upp för det taiwanesiska folkets frihet och säga att benämningen Taiwan, provins i Kina, inte är något han stöder och något han ogillar. Det är inte svårare än så.

Anf. 36 MARKUS WIECHEL (SD):

Fru talman! Jag kan skriva under på vartenda ord min partivän Nima Gholam Ali Pour just sa.

Det är en lång rad länder som i likhet med Sverige för en ett-Kina-politik och som i likhet med Skatteverket följer den internationella standarden ISO 3166, som använder en särskild benämning. Men trots att dessa länder för en ett-Kina-politik har de en helt annan benämning av Taiwan och använder sig av den korrekta benämningen, som inte gör Taiwan till en del av Kina. Att återgå till den benämning som fanns förr skulle alltså inte vara något problem; det skulle inte ändra regeringens ett-Kina-politik.

Symbolpolitiken är viktig. Precis som Nima Gholam Ali Pour hoppas jag att utrikesministern utan att behöva gå in och peta i en enskild myndighets verksamhet klart och tydligt kan stå upp för Taiwan och göra några uttalanden som kan vägleda denna myndighet att göra rätt, för som det nu är gör myndigheten inte sitt jobb.

Relationerna med Taiwan blir viktigare och viktigare, inte minst när vi ser hur auktoritära stater som Iran, Kina med flera knyter sig allt närmare varandra. Det är jätteviktigt att de fria, demokratiska staterna i världen håller ihop.

Anf. 37 Utrikesminister TOBIAS

BILLSTRÖM (M):

Fru talman! Jag håller helt med Markus Wiechel om det sista i hans inlägg. Det är otroligt viktigt att vi står upp för demokratiska värderingar och arbetar för det.

Den svenska regeringen anser för sin del mycket tydligt hur den benämner Taiwan. Hur länders och områdets namn anges av svenska myndigheter avgör de i sin tillämpning självständigt.

Fru talman! Rent praktiskt är det så att i den nu gällande upplagan av *Myndigheternas skrivregler* som vi har i Sverige hänvisas det för nationsnamn, invånarbetegnelser, nationalitetsadjektiv och landskoder till rekommendationerna i *Utrikes namnbok* eller *Publikationshandboken*, som är EU-institutionernas gemensamma skrivregler. I den sistnämnda finns även namn på territorier, regioner och huvudstäder. *Utrikes*

namnbok, som Utrikesdepartementet ansvarar för, innehåller Sveriges officiella namn på självständiga stater som Sverige har erkänt samt Heliga stolen. Men den innehåller inga namn på andra utländska områden eller territorier. Detta är viktigt att komma ihåg i denna debatt eftersom vi pratar om hur myndigheterna arbetar när det gäller uppsatta skrivregler.

Som bekant för Sverige liksom EU en så kallad ett-Kina-politik, vilket innebär att vi endast har diplomatiska förbindelser med Folkrepubliken Kina.

Anf. 38 NIMA GHOLAM ALI POUR (SD):

Fru talman! Jag vill gärna sammanfatta. En svensk myndighet, Skatteverket, har underkänt Taiwans självständighet från kommunistregimen i Peking genom att börja benämna Taiwan som en provins i Kina. Detta skedde efter att myndigheten förde samtal med Utrikesdepartementet 2018. Under dessa samtal uppfattade Skatteverket att praxis är att benämna Taiwan som en provins i Kina.

Jag menar att om utrikesministern anser att detta inte är praxis borde han rätta till detta misstag som den föregående regeringen begick. Detta är egentligen inte svårt. I utrikesdeklarationen i år nämnde utrikesministern Taiwan en gång, och då sa han Taiwan, inte Taiwan, provins i Kina.

Skatteverket borde inte föra en egen utrikespolitik. Om vi har en utrikesminister som kallar Taiwan för Taiwan borde Skatteverket göra samma sak i stället för att gå i Pekings ledband. Vår allierade USA har byggt upp en stark militär förmåga för att försvara Taiwan och hindra Taiwan från att bli en provins i Kina. Skatteverket borde då inte benämna Taiwan som en provins i Kina.

Skatteverket är en oberoende myndighet. Men relationerna till Taiwan och Sveriges hållning till Taiwan i relation till Folkrepubliken Kina ligger inom utrikesministrarnas ansvarsområde. Detta ansvar kan inte överlåtas till andra. Därför måste utrikesministern agera för att förtydliga för svenska myndigheter vad praxis är vid benämningen av Taiwan.

Taiwan kommer inte att underordna sig kommunistregimen i Kina trots alla hot och påtryckningar från Peking, så det minsta vi kan göra är att erkänna deras frihet och sluta kalla Taiwan för en provins i Kina.

Anf. 39 Utrikesminister TOBIAS BILLSTRÖM (M):

Fru talman! Jag tackar för en bra debatt. Jag har stor respekt för att man kan ha olika åsikter om benämningen på Taiwan, men enligt regeringsformen kan jag som enskilt statsråd som sagt inte styra svenska förvaltningsmyndigheter. Det vore mycket dåligt ledarskap av mig, apropå interpellantens synpunkter på detta, att göra det.

Hur regeringen benämner Taiwan och vilka budskap Utrikesdepartementet ger till dem som frågar är emellertid tydligt, och jag tycker att sakförhållandena har framgått av denna interpellationsdebatt. Men hur det i praktiken genomförs genom självständiga

myndigheters tillämpning är i min mening inte en fråga för Utrikesdepartementet.

Interpellationsdebatten var härmed avslutad.

§ 12 Bordläggning

Följande dokument anmälades och bordlades:
EU-dokument
COM(2024) 132 Förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om att förbättra och tillämpa arbetsvillkor för praktikanter och motverka att reguljära anställningsförhållanden kamoufleras till praktik (Praktikantdirektivet)

Motioner

med anledning av prop. 2023/24:117 Preventiva tvångsmedel för att förebygga och förhindra allvarliga brott

2023/24:2865 av Gudrun Nordborg m.fl. (V)

2023/24:2871 av Ardalan Shekarabi m.fl. (S)

2023/24:2876 av Rasmus Ling m.fl. (MP)

2023/24:2879 av Ulrika Liljeborg m.fl. (C)

§ 13 Anmälan om interpellationer

Följande interpellationer hade framställts:

den 26 april

2023/24:723 Vallöftet om betald polisutbildning

av Rasmus Ling (MP)

till justitieminister Gunnar Strömmer (M)

2023/24:724 Värnande av svenska intressen i EU

av Matilda Ernkrans (S)

till energi- och näringsminister Ebba Busch (KD)

§ 14 Anmälan om frågor för skriftliga svar

Följande frågor för skriftliga svar hade framställts:

den 26 april

2023/24:846 Arbetet för Ahmadreza Djalalis mänskliga rättigheter

av Johan Büser (S)

till utrikesminister Tobias Billström (M)

2023/24:847 Hot och hat mot olika religioner

av Martina Johansson (C)

till statsrådet Paulina Brandberg (L)

§ 15 Kammaren åtskildes kl. 12.37.

Sammanträdet leddes av tredje vice talmannen.

Innehållsförteckning

§ 1 Avsägelse	1
§ 2 Anmälan om kompletteringsval	1
§ 3 Meddelande om frågestund	1
§ 4 Anmälan om fördröjt svar på interpellation	1
§ 5 Ärenden för hänvisning till utskott	1
§ 6 Ärenden för bordläggning	1
§ 7 Svar på interpellation 2023/24:591 om benämningen på Taiwan i svensk folkbokföring	2
Anf. 1 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M)	2
Anf. 2 MATHIAS TEGNÉR (S)	2
Anf. 3 MARKUS WIECHEL (SD)	2
Anf. 4 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M)	3
Anf. 5 MATHIAS TEGNÉR (S)	3
Anf. 6 MARKUS WIECHEL (SD)	3
Anf. 7 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M)	3
Anf. 8 MATHIAS TEGNÉR (S)	4
Anf. 9 TREDJE VICE TALMANNEN	4
§ 8 Svar på interpellation 2023/24:659 om åtgärder mot bankers övervinster	4
Anf. 10 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M)	4
Anf. 11 MIKAEL DAMBERG (S).....	4
Anf. 12 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M).....	5
Anf. 13 MIKAEL DAMBERG (S).....	5
Anf. 14 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M).....	6
Anf. 15 MIKAEL DAMBERG (S).....	7
Anf. 16 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M).....	7
§ 9 Svar på interpellation 2023/24:668 om förföljelse av bahaier i Iran	7
Anf. 17 Utrikesminister TOBIAS BILLSTRÖM (M)	7
Anf. 18 KADIR KASIRGA (S).....	8
Anf. 19 Utrikesminister TOBIAS BILLSTRÖM (M)	8
Anf. 20 KADIR KASIRGA (S).....	8
Anf. 21 Utrikesminister TOBIAS BILLSTRÖM (M)	9
Anf. 22 KADIR KASIRGA (S).....	9
Anf. 23 Utrikesminister TOBIAS BILLSTRÖM (M)	9
§ 10 Svar på interpellation 2023/24:680 om stärkande av demokrati och mänskliga rättigheter i Turkiet	10
Anf. 24 Utrikesminister TOBIAS BILLSTRÖM (M)	10
Anf. 25 KADIR KASIRGA (S).....	10
Anf. 26 Utrikesminister TOBIAS BILLSTRÖM (M)	11
Anf. 27 KADIR KASIRGA (S).....	11
Anf. 28 Utrikesminister TOBIAS BILLSTRÖM (M)	11
Anf. 29 KADIR KASIRGA (S).....	11
Anf. 30 Utrikesminister TOBIAS BILLSTRÖM (M)	12
§ 11 Svar på interpellation 2023/24:700 om benämningen på Taiwan	12
Anf. 31 Utrikesminister TOBIAS BILLSTRÖM (M)	12
Anf. 32 NIMA GHOLAM ALI POUR (SD)	12
Anf. 33 MARKUS WIECHEL (SD)	13
Anf. 34 Utrikesminister TOBIAS BILLSTRÖM (M)	13
Anf. 35 NIMA GHOLAM ALI POUR (SD)	14
Anf. 36 MARKUS WIECHEL (SD)	14
Anf. 37 Utrikesminister TOBIAS BILLSTRÖM (M)	14
Anf. 38 NIMA GHOLAM ALI POUR (SD)	15
Anf. 39 Utrikesminister TOBIAS BILLSTRÖM (M)	15
§ 12 Bordläggning	15

§ 13 Anmälan om interpellationer	15
§ 14 Anmälan om frågor för skriftliga svar	15
§ 15 Kammaren åtskildes kl. 12.37.	15